

SİNCAN 2 NO.LU F TİPİ YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/66

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 6/11/2024 tarihli ve 2024/1154 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar.....	5
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	9
C. Beslenme.....	12
D. Sağlık Hizmetleri.....	13
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	15
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler	17
G. Dış Dünya ile İletişim.....	20
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	21
A. Değerlendirme	22
B. Tavsiyeler.....	22
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler.....	22
2. Ankara İl Jandarma Komutanlığına Tavsiye (Sincan Cezaevi Jandarma Sevk ve Koruma Tabur Komutanlığı)	23

ARDEF	: Araştırma ve Değerlendirme Formu
BM	: Birleşmiş Milletler
m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
para.	: Paragraf
SEGBİS	: Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesine göre: *“Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlilerine sahip, firara karşı teknik, mekanik, elektronik ve fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu sıkı güvenlik rejimine tâbi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 9/5/2024 tarihinde Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ *habersiz bir* ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ..., ..., Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi üzerine görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. TİHEK Heyeti tarafından Kurum İdaresine UÖM görevi, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti odaların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemelerde bulunmuştur. Burada İdarenin dahli olmadan farklı gruplardan mahpusların bulunduğu odalar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş; gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personel odalarda bulunmamıştır. Buradaki görüşmelerin ardından sağlık servisi, psiko-sosyal servis, manevi rehberlik servisi, kütüphane, kamera odası, çamaşırhane, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, personel yemekhanesi, ziyaretçi odaları, açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ve Başkanlık Makamınının 20/2/2024 tarihli ve 33408 sayılı oluruna istinaden 8/5/2024 tarihinde Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükümlülere ifade etmektedir.

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Ankara il merkezine 35 kilometre (km) mesafede bulunan ve 23/12/2003 tarihinde hizmete açılan Kurum, yaklaşık 15.000 metrekare (m²) açık alan üzerine inşa edilmiş olup 35.000 m² kapalı alana sahiptir. Kuruma toplu taşıma araçlarıyla her 20 dakikada bir ulaşım sağlanabilmektedir.

10. Ziyaretçi ve avukat kabul birimi girişinde ziyaretçilere yönelik kural ve uyarıların bulunduğu levhanın asılı olduğu görülmüştür. Birimde 3 adet göz tarama cihazı, 5 adet masa ile yeteri kadar sandalye, 60 adet küçük metal dolap, ilan panosu ve duvar saati bulunmaktadır. Birimde, üzerlerinde yasaklı madde veya eşya bulunmadığına dair avukat beyan tutanaklarının, avukat ile mahpusların bilgilerinin bulunduğu avukat görüşmesi formlarının ve ziyaretçilerin para yatırma işlemlerine ilişkin yöntemlerin yazılı olduğu broşürlerin bulunduğu görülmüştür. Birim, tavanın çapraz köşelerine monte edilmiş 2 adet kamera ile izlenmektedir.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda 175 personel görev yapmakta olup personelin ünvan ve sayı dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

ÜN VAN	MEVCUT PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	2
Öğretmen	2
Psikolog	2
Sosyal Çalışmacı	1
Diş Hekimi	1
Bilgisayar İşletmeni	3
Cezaevi Kâatibi	3

Memur	2
Teknisyen	2
Hizmetli	2
Kaloriferci	1
Sağlık Memuru	4
İnfaz ve Koruma Başmemuru	7
İnfaz ve Koruma Memuru	140
TOPLAM	175

12. Kurumda gündüz ve dörtlü vardiya sistemi³ olmak üzere iki farklı mesai tipi uygulanmaktadır. Gündüz mesai sisteminde görevli personel 08.00-17.00 saatleri arasında, vardiya sisteminde görevli personel ise 08.00-20.00 ile 20.00-08.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

13. Kurumda görev yapan personellerin tamamının hizmet içi yetiştirme ve iş başında uyum eğitimlerini tamamladığı, Adalet Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen çeşitli eğitimlere düzenli olarak katılım sağladığı, personelin ayrıca hassas gruplara yaklaşım konusunda insan hakları eğitimi ile kişiler arası iletişim, işkence ve kötü muamele yasağı eğitimlerine katılım sağladığı İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerden anlaşılmıştır. İdare, personelin almış olduğu eğitimler sonucunda hassas gruplara karşı yaklaşım konusunda yeterli donanım ve bilgiye sahip olduğunu ifade etmiştir.

14. Son 1 yıl içerisinde hakkında şikâyette bulunan personel olmadığı bilgisi edinilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

15. Ziyaret tarihinde Kurumda fiilen tutulmakta olan 151 hükümlü, 102 tutuklu ve 75 hükümözlü olmak üzere toplam 328 mahpus olduğu bilgisi edinilmiştir. Bu mahpuslardan 72'si

³ Dörtlü vardiya; 08.00 - 20.00 arası çalışan personelin 24 saat dinlendiği; 20.00 - 08.00 arası gece çalışan personelin ise 48 saat dinlendiği çalışma sistemini ifade eder.

yabancı⁴ uyrukludur. Mahpusların hepsi erkek olup ziyaret tarihinde Kurumda çocuk mahpus bulunmamaktadır.

16. Kurumda 3 fiziksel engelli mahpus ile kronik hastalığı olan 68 mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

17. Kurum fiziki yapısı itibariyle tekli ve üçlü oda sisteminden oluşmakta olup A, B1, B2 ve C Blok şeklinde konumlandırılmış 4 blok ile idari bölümden meydana gelmektedir.

18. Kurum, 368 kişilik kapasiteye sahiptir.

19. Kurumda 59 tek kişilik ve 103 üç kişilik odanın yanı sıra 2 geçici oda ile 2 müşahede odası mevcuttur.

20. Odaların ve havalandırma bahçelerinin boyutları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tek Kişilik Odaların Yaşam Alanı	10 m ²
Tek Kişilik Odaların Havalandırma Bahçesi	42-50 m ²
Üç Kişilik Odaların Yaşam Alanı	25 m ²
Üç Kişilik Odaların Yatma Alanı	25 m ²
Üç Kişilik Odaların Havalandırma Bahçesi	50 m ²

21. Tek kişilik odalarda birer adet demir karyola ve dolap, plastik masa ve sandalye ile küçük bir mutfak alanı mevcuttur. Odaların bazılarında televizyon, buzdolabı ve vantilatörün olduğu görülmüştür. Odalarda ayrı bir bölümde tuvalet ve banyo alanı bulunmaktadır. Tek kişilik odalarda, mahpusların ikili ve üçlü gruplarla veya tek başlarına kullandığı müşterek havalandırma bahçeleri bulunmaktadır. Odaların hiçbirinde kamera olmadığı yalnızca havalandırma bahçelerinde kamera bulunduğu görülmüştür.

⁴ Kurumda; 28 Irak, 24 Suriye, 3 Çin, 2 Rusya, 2 Afganistan, 2 Kırgızistan, 2 Azerbaycan, 1 Belçika, 1 Kuzey Makedonya, 1 İsviçre, 1 Özbekistan, 1 Tacikistan, 1 Tunus, 1 Cezayir, 1 Hindistan, 1 İran uyruklu yabancı mahpus bulunmaktadır.

22. İki katlı şekilde inşa edilen 3 kişilik odaların üst katında 3'er adet demir ranza ve demir dolap bulunduğu, ortak yaşam alanı olarak tasarlanan alt katta ise mutfak alanı, tuvalet ve banyo ile 1 adet plastik masa ve 3 adet plastik sandalye olduğu görülmüştür. Kurumdaki 3 kişilik odalar müstakil havalandırma bahçesine sahiptir ve kamera sadece bu alanda bulunmaktadır.

23. Kurumdaki odalarda bulunan tuvaletlerin alaturka olduğu, yaşlı ve engelli mahpusların bulunduğu odalardaki tuvaletlerin alafranga olduğu ve tuvaletlerde tutunma barı bulunduğu görülmüştür.

24. Odalarda bulunan banyolarda sadece musluk bataryası bulunduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, duş başlığı bulunmadığından dolayı satın aldıkları büyük kovaları ve maşrapaları kullanarak duş alabildiklerini dile getirmiştir. İdare mahpusların kendilerine zarar vermelerini önlemek amacıyla duş başlığı kullanılmadığını belirtmiştir. Engellilerin kaldığı odalardaki banyolar dâhil olmak üzere Kurumdaki banyoların; tutunma barı ve kaymaz zemin kaplaması yokluğu sebepleriyle engelliler açısından erişilebilir olmadığı görülmüştür.

25. Tüm odalarda, oda kapılarının hemen yanına konumlandırılmış acil çağrı butonları mevcuttur. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede acil çağrı butonlarının çalışır vaziyette olduğu görülmüştür.

26. Odaların temizliği odada kalan mahpuslar tarafından yapılmaktadır⁵. Temizlik malzemeleri mahpuslar tarafından kantinden temin edilmektedir. Maddi durumu iyi olmayan mahpusların temizlik malzemesi ihtiyaçlarının Kurum İdaresi tarafından karşılandığı öğrenilmiştir.

27. Kireç çözücü, çamaşır suyu gibi kimyasal maddelerin Kurum İdaresinin kontrolünde kullanıldığı ve odalarda bulundurulmasına müsaade edilmediği ifade edilmiştir. Ziyaret esnasında, odaların dışında hemen kapı girişinde kireç çözücü ve çamaşır suyunun bulundurulduğu görülmüştür. Kimyasal temizlik ürünlerinin, mahpuslara küçük bir kaptaki suyla karıştırılarak verildiği ve sonrasında ürünlerin kullanılıp kullanılmadığının denetlendiği İdare tarafından ifade edilmiştir.

28. Kurum çamaşırhanesinde 6 adet ev tipi çamaşır makinesi, 2 adet sanayi tipi kurutma makinesi bulunmaktadır. Çamaşırhanede bulunan panoda çamaşırhaneyi kullanmak

⁵ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Sağlığın korunması kurallarına uyma başlıklı 27. maddesi; "Hükümlü, sağlığının korunması ve salgın hastalıkların önlenmesi için gerekli ve alınmış tedbirlere uymak, kişi sağlığı için tehlike doğuran durumları gecikmeksizin kurum yönetimine bildirmek, kendi ve içinde yaşadığı ortamın temizliğine uygun davranışlar göstermek zorundadır."

için dilekçe veren mahpusların isimlerinin yazılı olduğu liste⁶ ile çamaşırların nasıl yıkanacağına ilişkin talimatın⁷ asılı olduğu görülmüştür. Görevli personel tarafından, mahpusların nevresim ve battaniyelerinin 3 haftada bir ücretsiz olarak Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından yıkandığı, kişisel çamaşırların ise Kurum çamaşırhanesinde pazartesi, salı ve çarşamba olmak üzere haftada 3 gün file başı⁸ 30 TL karşılığında yıkandığı bilgisi verilmiştir.

29. Kurumun su ihtiyacı şebeke suyu vasıtasıyla sağlanmaktadır.

30. Kurumda soğuk su ve sıcak su dağıtımı konusunda kota sınırlaması bulunmamaktadır. Sıcak suyun mahpuslara 05.00-21.00 saatleri arasında verildiği bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar İdarenin beyanını teyit etmiş, sıcak suya ve soğuk suya erişim konusunda bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

31. Odalarda yapay aydınlatma floresan tipi lambalarla, doğal aydınlatma ise pencereler ve havalandırma bahçesinin kapısıyla sağlanmaktadır.

32. Kurumda 3 kişilik her koğuşa ait havalandırma bahçesi bulunmaktadır. Havalandırma bahçesi kapılarının sabah saat 8’de sayımla beraber açıldığı, akşam ise havanın kararmasından yarım saat önce kapatıldığı mahpuslar ve İdare tarafından ifade edilmiştir.

33. İnfaz rejimi nedeniyle tekli koğuşlarda kalan, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olan mahpusların havalandırma bahçesine çıkış saatleri Kurum İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile belirlenmektedir. Bu mahpusların, bahsedilen kararlardaki saat aralıklarında havalandırma bahçesinden faydalandığı beyan edilmiştir. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olan mahpusların havalandırmaya çıkma sürelerinin, iyileştirme ve eğitim çalışmalarında gösterdikleri gayrete ve iyi hâllerine ilişkin 3 aylık değerlendirmelere göre asgari sınırın (günde 1 saat) üzerinde günde 2 saat olarak kullandırıldığı İdare tarafından belirtilmiştir. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olan bir mahpus, yakın tarihte disiplin cezası almadan önce günde 2 saat havalandırma bahçesine çıkabilmekte olduğunu ifade etmiştir.

34. Görüşülen mahpuslardan havalandırma bahçesinden faydalandırılma konusunda herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

35. Kurumun ısınması merkezi doğalgaz sistemi ile sağlanmaktadır. Tek kişilik odalarda 1 adet, üç kişilik odalarda ise alt katta ve üst katta 1’er adet olmak üzere toplam 2 adet kalorifer peteği bulunmaktadır. Koridorlarda ve Kurumun ziyaret edilen tüm eklentilerinde

⁶ Listede mahpusların isim-soy isim, bulunduğu blok ve file sayısı bilgileri mevcuttur.

⁷ Her çamaşır filesi 2 su bardağı kadar çamaşır deterjanı ile yıkanmaktadır.

⁸ Filelerin yaklaşık olarak 3,5 kilo olduğu öğrenilmiştir.

kalorifer peteklerinin olduğu görülmüştür. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde ısınma konusunda bir şikâyet dile getirilmemiştir.

36. Kurumda 2 adet doku hasarı ve travma önleyici oda⁹ mevcuttur. Ziyaret Heyeti tarafından yumuşak odalarda yapılan incelemede oda kapılarının iç kısmı da dâhil olmak üzere odaların tamamen yumuşak malzeme ile kaplandığı görülmüştür. Yumuşak odalarda tavana yakın konuma monte edilmiş açılmayan ve kırılmaz cam malzemedan yapılmış 2 adet küçük pencere bulunmaktadır. Odaların havalandırması tavana monte edilmiş 2 adet havalandırma menfezi ile sağlanmaktadır. Yapay aydınlatma ise 2 adet floresan lamba ile sağlanmakta olup yapay ışığın yeterli olduğu görülmüştür. Odalarda, tuvalet bulunmakla birlikte tuvaleti temizlemek için herhangi bir sıhhi sistem bulunmadığı gözlenmiştir. Personel, yumuşak odaların kullanıldığı zamanlarda tuvalet ihtiyacı olan mahpusların en yakın tuvalete götürüldüğünü ifade etmiştir.

37. Odalar tavanın çapraz uçlarına monte edilmiş 2 adet kamera ile izlenmektedir. Kamera kayıtlarının incelenmesi sonucunda kameraların odaların tuvalet kısımlarını gördüğü tespit edilmiştir.

38. İdare yumuşak odaların çok uzun zamandır kullanılmadığını bildirmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yumuşak odada tutulanlara ilişkin kayıt defteri incelenmiş, defterin düzenli şekilde tutulduğu ve kayıtlara göre odanın en son 1/8/2019 tarihinde kullanıldığı görülmüştür. Defterde, mahpusların yumuşak odaya alınma sebepleri genel olarak “tedbir amaçlı”, “kendine zarar verme” ve “kavga” şeklindedir. Yumuşak odada tutulma sürelerinin 15 dakika ile 1 saat arasında değiştiği fakat bazen 6 saate çıkabildiği kayıt defterinden anlaşılmıştır.

39. Kurumda İnternet Protokolü (IP) sistemine entegre şekilde çalışan ve gece görüş özelliğine sahip 361 adet güvenlik kamerası bulunduğu İdare tarafından belirtilmiştir. Kameraların hepsinin çalıştığı ve Kurum çatısında bulunan 4 kameranın 360 derece görüş özelliğine sahip olduğu görülmüştür.

40. Kamera kayıtlarının 6 ay süreyle saklandığı belirtilmiş, Ziyaret Heyeti tarafından merkez kontrol biriminde yapılan incelemede en eski kamera kaydının 16/11/2023 tarihine ait olduğu görülmüştür.

41. Kurumdaki kamera odası için görevlendirilmiş toplam 13 personelin 12’sinin dörtlü vardiya sistemine göre 1’inin gündüz vardiya sistemine göre çalıştığı, kamera odasında sürekli 3 personelin bulunduğu İdare tarafından belirtilmiş ve ziyaret esnasında kamera odasında 3 personelin bulunduğu görülmüştür.

⁹ “Yumuşak oda” veya “süngerli oda” olarak da bilinmektedir.

42. Ziyaret tarihinde incelenen belgelerden, dışarıdan hizmet alımıyla Kurum genelinde son 1 yıl içinde her ay düzenli olarak haşere ve kemirgenlere karşı ilaçlama yapıldığı ve Kurumun en son 28/5/2024 tarihinde ilaçlandığı anlaşılmıştır.

43. Kurum koridorlarında, yangın söndürme panoları ile kontrolleri yapılmış yangın söndürme tüplerinin yer aldığı görülmüştür. Ayrıca Kurumdaki her blokta duman tahliye sistemi mevcuttur.

44. Kurumda, 3 kişilik 2 adet geçici koğuş bulunmaktadır. Koğuşlarda 3 tekli yatak ile 3 dolap olduğu, çarşaf, yastık ve nevresimlerin temiz ve kullanmaya hazır durumda bekletildiği görülmüştür. İdare tarafından çarşaf, yastık ve nevresimlerin her kullanım sonrasında temizleriyle değiştirildiği ifade edilmiştir.

45. Kurumda her ne kadar geçici koğuşlar bulunsun da Kuruma kabulü gerçekleştirilen mahpusların, güvenlik gerekçesiyle kalıcı koğuşları belirlenene kadar boş olan normal koğuşlardan birinde tutulduğu İdare tarafından belirtilmiştir.

46. Kurumda 1 berberhane bulunmaktadır. Berberhanede 1 infaz ve koruma memuru ve 1 mahpus görev yapmaktadır. Berberhanede 3 berber koltuğunun ve malzemelerin dezenfekte edilebilmesi için 1 otoklav makinesinin bulunduğu ve malzemelerin temiz olduğu görülmüştür.

47. Kurumda 1 terzihane bulunmaktadır. Terzihanede dikiş makinesi, overlok makinesi, ütü ve ütü masası bulunmaktadır. Terzinin haftada 1 gün çalıştığı, yapılan işleme bağlı olarak fiyatların 15 ile 20 TL arasında değiştiği belirtilmiştir.

48. Kurumda A Bloкта bulunan açık görüş alanının aynı zamanda konferans salonu olarak kullanıldığı öğrenilmiştir.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

49. Kurum personeli ve ziyaretçiler aynı bina girişini kullanmakta olup ilgililerin önce eşyalarını X-Ray cihazından geçirmeleri sonra duyarlı kapıdan geçmeleri gerekmektedir. Duyarlı kapıdan ayakkabılarını çıkararak geçmesi gerekenler için galoş ya da tek kullanımlık terlik yerine sürekli kullanılan terliklerden verildiği görülmüştür. Kurum girişinde 2 kadın arama odası mevcuttur. Kadın ziyaretçiler bu odalarda kadın personel tarafından dedektörle aranmaktadır. Erkek ziyaretçiler ise direkt kapı girişinde, erkek personel tarafından yine dedektörle aranmaktadır.

50. Mahpusların Kuruma ilk kabullerinin yapılması sürecinin; mahpusun teslim evraklarının alınmasıyla beraber kimlik doğrulamasının yapılması ve parmak izinin

kaydedilmesi, kaba üst aramasının yapılmasının ardından duyarlı kapıdan geçirilmesi, Kurum içerisine sokması yasak olan eşyaların tutanakla teslim alınması, mahpusu getiren kolluk personelinden bir kişi ve bir infaz ve koruma memuru ile birlikte arama odasında mahpusun detaylı aramasının yapılması suretiyle gerçekleştirildiği İdare tarafından ifade edilmiştir. Ziyaret esnasında Kuruma kabulü yeni gerçekleştirilen bir mahpus bulunması sayesinde sürecin işleme şekli kamera kayıtları ve fiziki inceleme neticesinde teyit edilmiştir.

51. İdare, yeni gelen mahpus için Kuruma getirilmeden önce kolluk tarafından sağlık raporu temin edildiğini ancak şüphelenilen bir durum olduğunda ya da mahpusun işkence ve kötü muamele şikâyeti bulunduğu Kuruma kabul öncesinde kendileri tarafından tekrar sağlık raporu temin edildiğini ifade etmiştir.

52. Mahpusun üst aramasının yapıldığı kamera bulunmayan odada, arama esnasında çıplak ayakla durabilmek için küçük bir minder olduğu, fakat tek kullanımlık önlük ve askılık bulunmadığı görülmüştür. Tek kullanımlık önlüklerin görevli personelin bulunduğu masada tutulduğu görülmüştür. İdare tarafından, önlüğün mahpusun kıyafetleri çıkartılarak arama yapılacağı zaman verildiği belirtilmiştir. Ziyaret gününde kabulü gerçekleştirilen mahpusa önlük verilmediğinin kamera görüntülerinden izlenmesi üzerine, yeni gelen mahpusa neden tek kullanımlık önlük verilmediği sorusuna İdare tarafından mahpusun kıyafetleri çıkartılmadan arandığı yanıtı verilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar Kuruma girişte sadece iç çamaşırları kalacak şekilde arandıklarını ve kendilerine tek kullanımlık önlük verilmediğini dile getirmişlerdir.

53. İlk kabul biriminde mahpuslara yatak, nevresim takımı, yastık, 2 battaniye, plastik sandalye ve mutfak malzemelerinin verildiği, ayrıca bu malzemelerin yıpranması halinde yenileri ile değiştirildiği ifade edilmiştir.

54. İlk kabul biriminin bulunduğu girişte, içerisinde sandalyelerin yer aldığı 6 bekleme odasının bulunduğu, odaların hastane sevki, duruşmaya veya sınava katılım gibi nedenlerle Kurumdan ayrılmalarda ya da Kuruma dönüşlerde kullanıldığı personel tarafından ifade edilmiştir. Ziyaret esnasında, eğitim gördüğü üniversitenin sınavından dönen bir mahpusun odasına geçmek için işlemleri tamamlanıncaya kadar bekleme odalarından birinde beklemekte olduğu görülmüştür.

55. Tutuklu-Hükümlü El Kitabı'nın Kuruma gelen mahpuslara, ilk kabul birimi tarafından imza karşılığında verildiği beyan edilmiş, Tutuklu-Hükümlü El Kitabı'nın Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinde nüshalarının bulunduğu görülmüştür.

56. Kurumda günde 2 defa sayım yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

57. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde infaz ve koruma memurları tarafından ayda 2 ila 6 defa arasında arama yapıldığı, aramalarda eşyaların dağıtılmadığı fakat aramanın bazen gece geç saatlerde gerçekleştirildiği, arama yapılan günlerde spora çıkamadıkları ve avukatlarıyla görüşemedikleri belirtilmiştir. Kurum İdaresi, mevzuata uygun arama yapıldığını ve aramanın en geç akşam 20.00-21.00 gibi başladığını ifade etmiştir.

58. Mahpuslar tarafından verilen dilekçelerin, odaların bulunduğu bloktan sorumlu personel tarafından sabah sayımında teslim alındığı, dilekçelerin başmemurluğa getirildikten sonra nöbetçi müdür tarafından ilgili birimlere havalesinin yapıldığı, nihayetinde dilekçelere evrak kayıt numarası verilerek Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden ilgili makamlara gönderildiği ifade edilmiştir.

59. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, Kurum dışına gönderilen dilekçelerin evrak kayıt numaralarının kendilerine bildirildiği ve dilekçelerin ilgili makamlara gönderilmesinde sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir. Mahpuslar, Kurum içi dilekçelerde de sorun yaşamadıklarını ve dilekçelerine dönüş yapıldığını belirtmiştir.

60. Koridorlarda şikâyet kutularının olduğu görülmüş, kutuların her ay açıldığı bilgisi edinilmiştir.

61. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, talep etmeleri halinde Kurum Müdürü ile görüşebildiklerini ifade etmiştir.

62. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar yönetim ve personelin kendilerine karşı tutumlarından memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bir mahpus, personelden birinin koğuş kapısını tekme atarak açtığını iddia etmiş ancak söz konusu iddia ile ilgili yapılan detaylı kamera kaydı incelemesinde konuya dair bir bulguya rastlanılmamış olup iddianın gerçeği yansıtmadığı sonucuna varılmıştır.

63. Kurumda bulunan yabancı uyruklu mahpusların; uyrukları, konuştukları dil ve suç grupları dikkate alınmak suretiyle aynı odaya yerleştirilebildiği İdare tarafından ifade edilmiştir. Mahpusların odalara yerleşiminin mevzuata¹⁰ uygun olarak hükümlülük süreleri ve suç türlerine göre gruplandırıldığı görülmüştür.

¹⁰ 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlülerin gruplandırılması" başlıklı 24'üncü maddesine göre " (1) Hükümlüler;

a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadi suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler,

b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler,

c) Tehlike hâli taşıyanlar,

d) Terör suçluları,

e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular,

gibi gruplara ayrılırlar.

(2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar."

C. Beslenme

64. Mahpuslara sabah, öğle ve akşam olmak üzere günde 3 öğün yemek verilmektedir. İdare tarafından yemeklerin günlük iâşe bedeli kapsamında, aynı kampüs içerisinde bulunan Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumunda pişirilerek getirildiği, yemeklerin miktarı ve çeşitliliğine önem verildiği ve bir kişinin günlük olarak alması gereken kalori ihtiyacı gözetilerek hazırlandığı belirtilmiştir.

65. Özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslara hekim tarafından tavsiye edilen diyet listelerinin Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiği ve diyet listesine uygun yemeklerin mahpuslara sağlandığı bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır. İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerden; diyabet, çölyak, mide, karaciğer ve böbrek hastalıklarına özel yemekler ile vegan, vejetaryen, tuzsuz, az yağlı, laktozsuz, lif ve protein açısından zengin yemeklerin mahpuslara verildiği öğrenilmiştir.

66. Sağlık durumlarına göre diyet yemekle beslenen mahpuslarla görüşülmüş, diyet yemek konusunda herhangi bir sorun yaşamadıkları bilgisi alınmıştır.

67. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından yemekler hakkında bir şikâyette bulunulmamıştır. Ziyaret tarihinde öğle yemeği Kurum personeliyle birlikte yenilmiş ve Kurum personeli ile mahpusların aynı yemekleri tükettiği görülmüştür. Yenilen yemeklerin lezzeti ve doyuruculuğu Ziyaret Heyeti tarafından yeterli bulunmuştur.

68. Kurum kantininde 3 infaz ve koruma memuru ile 3 mahpus olmak üzere toplam 6 kişi görev yapmaktadır. Kurum kantininde 469 çeşit ürün satıldığı bilgisi edinilmiştir. Kantin içerisinde, süt ve süt ürünleri ile içeceklerin koyulduğu 5 adet buzdolabı olduğu ve ürünlerin temiz, düzenli ve uygun koşullarda muhafaza edildiği gözlenmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kantin genelinde yapılan incelemede yiyecek ve içecekler, hijyen malzemeleri, ibadet eşyaları, iç çamaşırları, kişisel bakım ürünleri ve günlük hayat araç gereçleri açısından ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüş, son kullanma/tüketim tarihi geçmiş ürüne rastlanılmamıştır.

69. Mahpusların önceden alınan talepleri doğrultusunda Kurum kantinine haftada bir gün taze meyve sebze ve tatlı getirildiği bilgisi personel tarafından paylaşılmıştır. Görüşülen mahpuslar taze meyve ve sebzelerden memnun olduklarını belirtmişlerdir.

70. Görevli personel tarafından kantinde satılan ürünlerin güncel fiyat listesinin aylık olarak hazırlandığı, odalara dağıtıldığı ve odalardaki televizyonlarda yayınlandığı ifade edilmiş, bir aylık süre içinde değişen fiyatların da mahpuslara ayrıca bildirildiği belirtilmiştir. Ziyaret

Heyeti tarafından kantinde satılan ürünlerin fiyat listesi incelenmiş, ürün fiyatlarının piyasa fiyatlarıyla benzer olduğu tespit edilmiştir.

71. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde genel olarak kantindeki ürünlerin kalite ve çeşitliliğinin yeterli olduğu iletilmiş, konu hakkında herhangi bir şikâyetle karşılaşılmamıştır.

72. İdare tarafından, Kurumun su ihtiyacının şebeke suyu ile karşılandığı, şebeke suyunun aynı zamanda içilebilir olduğu ve mahpusların ayrıca kantinden de ambalajlı su temin edebildikleri bilgisi paylaşılmıştır.

73. Kurumda her ay düzenli olarak su analizi yaptırıldığı sunulan belgeden anlaşılmıştır. Ziyaret tarihinden önceki son su analizinin 3/4/2024 tarihinde yaptırıldığı ve Ankara Halk Sağlığı Laboratuvarı tarafından hazırlanan 16/4/2024 tarihli analiz raporuna göre Kurumda kullanılan şebeke suyunun, “17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e göre uygun” olduğu tespit edilmiştir.

D. Sağlık Hizmetleri

74. Sağlık biriminde 1 aile hekimi, 1 diş hekimi, 4 sağlık memuru ile 3 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Kurumda nöbet sisteminin bulunduğu ve her gece 1 sağlık görevlisinin nöbetçi olarak sağlık biriminde kaldığı bilgisi edinilmiştir.

75. Kurumda görevli aile hekimi salı ve cuma günleri sabah 09.00-12.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Kurumda son 1 yıl içerisinde 3612 aile hekimi muayenesi, 1750 diş muayenesi, 4985 hastane sevki ve 622 enjeksiyon ve pansuman işlemi gerçekleştirildiği İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerden anlaşılmıştır.

76. Mahpuslar tarafından, muayene taleplerinin yerine getirilmesinde bir sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyetince en son tarihli muayene talep dilekçeleri ve muayene tutanakları incelendiğinde mahpusların muayene taleplerinin aynı gün içinde yerine getirildiği görülmüştür.

77. Hem görevli personel hem de görüşülen mahpuslar tarafından, muayene esnasında infaz ve koruma memurlarının hekim odasının kapısında ve konuşulanları duyabilecek şekilde beklediği ifade edilmiştir.

78. Sincan Ceza İnfaz Kurumları kampüsünde, kampüs hastanesi mevcut olup mahpusların hastaneye sevk işlemlerinde ilk etapta bu hastanenin kullandığı, ileri seviye muayeneler için kampüs dışındaki hastanelere sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği öğrenilmiştir.

79. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede mahpusların hastaneye sevk yazılarının düzenli yazıldığı ve sevk işlemlerinin düzenli yapıldığı tespit edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar ve sağlık personeli, hastane sevklerinin jandarma personeli ve araçlarıyla gerçekleştirildiğini ve bu nedenle bazen personel ve araç yetersizliğine bağlı olarak sevklerde gecikme olabildiğini belirtmiştir.

80. Ziyaret esnasında yapılan incelemede Sincan Cezaevi Jandarma Sevk Koruma ve Alay Komutanlığı tarafından yazılan 6/5/2024 tarihli yazıyla araç eksikliği sebep gösterilerek Kurumdaki 4 mahpusun hastane sevklerinin iptal edildiği görülmüştür.

81. Sağlık biriminin giriş kısmındaki boş alan pansuman odası olarak kullanılmaktadır. Odada tekerlekli paravan, tıbbi atık kutusu, nebulizatör¹¹, oksijen tüpü, pansuman malzemeleri ve acil müdahale çantası bulunmaktadır. Odadaki Pansuman Defteri'nin düzenli tutulduğu görülmüştür.

82. Sağlık biriminde bulunan 10 yataklı gözlem odasında tuvalet, lavabo ve duş alanının olduğu fakat tuvalet ve banyoların engelli bireyler için erişilebilir olmadığı görülmüştür. Gözlem odasında temiz çarşaf, yastık ve nevresimlerin bulunduğu, her yatak için serum askısı, dolap ve komodinin bulunduğu görülmüştür.

83. Sağlık biriminde, kadrosu Adalet Bakanlığında bulunan 1 diş hekimi çalışmakta olup hafta içi her gün mesai saatleri içerisinde hizmet vermektedir.

84. Diş hekiminin odasında diş ünitesi, röntgen cihazı, paketleme makinesi ve otoklav cihazı olduğu görülmüş, diş hekimliğinde dolgu, diş çekimi, kanal tedavisi gibi uygulamaların yapılabildiği belirtilmiştir. İmplant ya da protez tedavisi gibi işlemler için ise mahpusların hastaneye sevk edildiği bilgisi verilmiştir. Diş hekimi odasındaki malzemelerin yeterli ve steril oldukları, ilaçların son kullanma tarihinin geçmediği görülmüştür.

85. Vizite defterinin düzenli şekilde tutulduğu ve mahpusların tedavilerinin geciktirilmeden gerçekleştirildiği görülmüş, muayene ve tedavilerin kelepçesiz olarak gerçekleştirildiği diş hekimi ve görüşülen mahpuslar tarafından ifade edilmiştir.

86. Gerek diş tedavisi gerekse diğer tedavi taleplerine ilişkin mahpusların yazmış olduğu dilekçelerin, sağlık birimi personeli tarafından düzenli şekilde dosyalandığı ve taratılarak UYAP sistemine aktarıldığı görülmüştür.

87. Mahpusların kullanmakta olduğu ilaçlar, hekim odasındaki dolapta üzerinde ilgili mahpusun ismi yazılı halde ambalajında muhafaza edilmektedir. Mahpuslara verilen kırmızı ve

¹¹ Sıvı haldeki ilaçları, basınçlı hava yardımı veya ses dalgaları vasıtasıyla solunabilir parçacık haline getiren cihaz

yeşil reçeteli ilaçlar ise yine hekim odasında kilitli bir dolapta tutulmaktadır. Yapılan incelemede son kullanma tarihi geçmiş ilaca rastlanılmamıştır.

88. Düzenli ilaç kullanan mahpuslara ilaçlarının teslim edildiği, kırmızı veya yeşil reçeteli ilaçların mahpuslara sağlık birimi personeli gözetiminde kullandırıldığı İdare tarafından ifade edilmiştir.

89. Mahpuslara reçete edilen ilaçların hem fizikî olarak kaydedildiği hem de Cezaevi Reçete Takip Sistemi¹² aracılığıyla takibinin yapıldığı dolayısıyla da ilaçların son tüketim tarihlerinin sistem üzerinden de takip edilebildiği sağlık memuru tarafından ifade edilmiştir.

90. Mahpuslara reçete edilen ilaçların temininde genel itibarıyla bir sorun yaşanmadığı İdare tarafından belirtilmiş ve görüşülen mahpuslardan da konuya ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

91. Sağlık memuru tarafından, Kurumda hekim bulunmadığı zamanlarda ve kendi yetkilerini aşan acil bir durum yaşandığında 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı, kampüsün içerisinde bulunan Acil Yardım ve Kurtarma Hizmetleri Müdürlüğüne bağlı istasyondan gelen ambulansın hızlı sürede Kuruma ulaştığı bilgisi verilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

92. Serviste 2 psikolog, 1 sosyal hizmet uzmanı ve 1 memur görev yapmaktadır.

93. Psikososyal serviste tutulan dosyalar Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş tutulan dosyalar arasında; Tutuklu/hükümlü dilekçeleri klasörü¹³, psikolojik ölçekler klasörü¹⁴, savcılığa verilen psikososyal gözlem değerlendirme formları klasörü, kriz formları klasörü¹⁵, personele yönelik çalışmalar klasörü¹⁶, aile görüşmeleri klasörü¹⁷, Kızılay yardım klasörü¹⁸,

¹² Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ile birlikte çalışılmış, Türk Eczacıları Birliği öz kaynakları ile geliştirilen, teknik ve bilgi güncellemeleri Türk Eczacıları Birliği tarafından sağlanan Cezaevleri İlaç Takip Sistemidir. Türkiye içinde tutuklu ve hükümlülerin tüm ilaç temin süreçlerini düzenleyen uygulamadır.

¹³ Bu klasörde mahpusların dilekçelerinin tarihlerine göre düzenli şekilde saklandığı görülmüştür.

¹⁴ Bu klasörde mahpuslara uygulanan Beck Depresyon envanterleri tutulmaktadır.

¹⁵ Bu klasörde kriz değerlendirme durumları müdahale formları tutulmaktadır.

¹⁶ En son 12/12/2024 tarihinde personele yönelik olarak YEDAM semineri verilmiş olup 20 memurun katıldığı görülmüştür.

¹⁷ En son 3/5/2024 tarihinde aile görüşmesi yapıldığı görülmüştür.

¹⁸ En son 16/2/2024 tarihinde form tutulmuştur. Şubat ayı yardım listesine göre 23 mahpusa 156 adet kıyafet yardımında bulunulmuştur. Klasörde ayrıca mahpusların ihtiyaçlarına yönelik Kızılaya yazılan yardım listesi talepleri de bulunmaktadır.

Kurul olumlu/olumsuz rapor klasörü¹⁹, radyo/televizyon karar klasörü²⁰, tutanaklar klasörü²¹, iyileştirme planı klasörü, mahkemelere sunulan sosyoekonomik durum araştırma formları klasörü ve vaka toplantısı ve risk değerlendirme formu klasörü²² bulunduğu görülmüştür.

94. Kuruma kabul aşamasında psikolog ile infaz ve koruma memurları tarafından, Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) kapsamında Araştırma Değerlendirme Formlarının (ARDEF) mahpuslara doldurtulduğu belirtilmiştir. ARDEF yoluyla elde edilen sonuçlar doğrultusunda mahpusların, ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirildiği öğrenilmiştir.

95. Birimdeki psikologla yapılan görüşmeden, son 1 ay içinde 42 mahpusun görüşme talebinde bulunduğu ve bunların tamamıyla görüşme gerçekleştirildiği bilgisi edinilmiştir.

96. İlgili personel tarafından, suç grupları farkı gözetmek zorunda oldukları için grup çalışmalarının çok açılmadığı ve açılan öfke kontrolü grup çalışmasının tamamlanamadığı ifade edilmiştir.

97. Kurumda, risk grubunda olan mahpuslar için vaka toplantılarının düzenlendiği ve mahpusların düzenli olarak takip edildiği öğrenilmiştir.

98. Mahpusların ailevi sorunları ile yaşadıkları kişisel problemlerinin çözümünde aile desteğinin sağlanabilmesi için Kurum içerisinde uygun görülen alanlarda ya da telefonla aile görüşmelerinin yapıldığı belirtilmiştir.

99. Kurumda son 1 yıl içerisinde intihar ve kendine zarar verme davranışı gösteren mahpus olmadığı bilgisi alınmıştır.

100. Mahpuslar, talep etmeleri halinde psikologlarla gecikmeksizin görüşme sağlayabildiklerini ve psikosozal servisle ilgili bir şikâyetlerinin olmadığını belirtmişlerdir.

101. Manevi rehberlik biriminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından görevlendirilen 1 vaiz ve 1 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Manevi rehberlik birimi tarafından; dilekçe ile başvuran mahpuslarla görüşme gerçekleştirildiği, önemli gün ve gecelerde etkinlik programlarının düzenlendiği, yakınlarını kaybeden mahpuslara taziye ziyaretinde bulunduğu, intihar teşebbüsünde bulunan veya psikosozal servis tarafından yönlendirilen mahpuslarla

¹⁹ Raporlar incelenmiş, psikolog ve sosyal çalışmacının beraber doldurduğu ve imzaladığı görülmüştür.

²⁰ 26/1/2024 tarihinde mahpusların talepleri üzerine kanal listesine TRT Spor Yıldız kanalının eklenmesi kararı verildiği görülmüştür.

²¹ Bu klasörde mahpusların ARDEF doldurmak istememesi halinde veya açlık grevine giren mahpuslara vücutlarında meydana gelebilecek zararlı değişikliklerin bilgilendirilmesinin yapıldığına ilişkin tutanaklar saklanmaktadır.

²² Bu klasörde yapılan incelemeler sonucunda vaka toplantılarının düzenli olarak yapıldığı ve dosyanın düzenli tutulduğu anlaşılmış olup vaka toplantısı yapılan mahpuslara yönelik alınması gereken önlem ve tedbirlere ilişkin iç yazıların çıkartıldığı görülmüştür. Önlem ve tedbirlere ilişkin talimatlılarda intihara teşebbüs riski bulunan mahpusların odasının 1 saat aralıklarla kontrol de bulunmaktadır.

görüşme gerçekleştirildiği, Diyanet İşleri Başkanlığı ile yapılan protokol gereği mahpuslara takvim ve dini kitap verildiği, Kur'an-ı Kerim okuma kursu ile Kur'an-ı Kerim'i güzel okuma kursunun ve hafızlık kursunun düzenlendiği bildirilmiştir.

102. Bireysel görüşme tutanaklarının tutulduğu dosya incelenmiş ve son 1 ay içerisinde toplam 69 mahpus ile bireysel görüşme yapıldığı anlaşılmıştır. Görevli personel tarafından bireysel görüşmelerin açık görüş salonlarında yapıldığı ifade edilmiştir.

103. Maddi durumu iyi olmayan mahpuslar için kampüs içerisinde bulunan Kızılay Butik mağazasından ihtiyaç duyulan ürünlerin temin edildiği bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler

104. Ziyaret tarihinde eğitim öğretim servisinde 2 öğretmen, 2 kütüphane memuru, 1 vaiz ve 2 infaz ve koruma memuru olmak üzere toplam 7 kişinin görev yaptığı öğrenilmiştir.

105. Kurumda Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde 14, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde 4, İstanbul Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde 8 mahpusun, açık öğretim ortaokuluna devam eden 7, açık öğretim lisesine devam eden 12, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde örgün eğitime devam eden 1 mahpusun bulunduğu öğrenilmiştir.

106. Yüksekokullara devam eden mahpusların ders kaynaklarının ücreti ilgili mahpus tarafından karşılanmak suretiyle dış kantin yoluyla temin edildiği, öğrenci bilgi sistemlerinden indirildiği veya ilgili mahpusun yakınları tarafından tedarik edilerek²³ eğitim biriminin incelemesinden geçtikten sonra mahpusa teslim edildiği belirtilmiştir. Açık öğretim ortaokulu ve lisesinde eğitim görenlerin ders kitaplarının Halk Eğitim Müdürlüklerinden ücretsiz olarak temin edildiği bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır.

107. Mahpusların gazete ve dergi isteklerini dilekçeyle dile getirmeleri halinde, gazete ve dergilerin ücret karşılığında saymanlık birimi tarafından dış kantin aracılığıyla alındığı ve mahpuslara verildiği öğrenilmiştir. Görüşme yapılan mahpusların geneli tarafından gazete ve dergi temini konusunda bir sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir.

²³ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Dışarıdan gönderilen hediyeleri kabul etme hakkı" başlıklı 77'nci maddesinin birinci fıkrası gereği; "Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlü Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül, Kasım aylarının ilk haftasında ve dini bayramlarda, her yıl 31 Aralık günü yılbaşı sayılarak yılbaşında veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği ve kişilerin sağlığı için tehlikeli olmayan bir hediye kabul etme hakkına sahiptir."

108. Kurum kütüphanesinde 6375 kitap olduğu ve mahpusların odalarında kütüphanede bulunan kitaplara ilişkin katalog bulunduğu belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından odalarda kütüphane kataloğunun bulunduğu görülmüştür.

109. Kütüphanede farklı dillerdeki dini kitaplar dışında yabancı dilde kitap olmadığı, talep halinde Sincan Adalet Halk Kütüphanesinden kitap getirildiği bilgisi edinilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancı mahpuslar tarafından yabancı dilde kitap bulunmadığı yönünde şikâyetler dile getirilmiştir.

110. Mahpusların odalarında eğitim ve dini kitaplar hariç kişi başı 20 kitap bulundurabildikleri, Kurum kütüphanesinden ayda 5 kitap alabildikleri ve son 1 yıl içerisinde 286 mahpusun Kurum kütüphanesinden faydalandığı bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar kitap temini konusunda bir sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir.

111. Ziyaret Heyeti tarafından eğitim birimindeki dosyalarda yapılan incelemelerde 19/4/2024 tarihinde Sincan Adalet Halk Kütüphanesinden 126 kitabın mahpuslara verildiği görülmüştür. Eğitim biriminde, eğitim kurulu kararları klasörü ile 3 aylık takip çizelgesi klasörü tutulmakta ve mahpusların dış kantinden kitap talebi dilekçeleri saklanmaktadır.

112. Kurumda ocak/şubat/mart aylarına ait olan 3 aylık takip çizelgesine göre 182 adet merkezi yayın sistemi film gösterimi, değerler eğitimi çerçevesinde 8 adet film gösterimi, 10 adet konferans²⁴ yapılmış ve 14 mahpusa 5'er adet kitap okutulmuştur.

113. Kurumda bulunan eğitim sınıfında, mahpuslar tarafından çevrim içi sınavlara girebilmek için kullanılan 10 adet bilgisayarla birlikte 12 adet masa ve sandalye, beyaz tahta ve projeksiyon cihazının bulunduğu görülmüştür.

114. Kurumda 4 adet bilgisayar salonu bulunmakta olup salonlardan 3'ünün aktif olarak kullanıldığı öğrenilmiştir. Aktif olarak kullanılan her bilgisayar salonunda 10 adet bilgisayar, elektrikli ısıtıcı ve kamera bulunduğu görülmüştür. Görevli personel tarafından, mahpusların kendi suç gruplarındaki mahpuslarla birlikte bilgisayar salonlarına çıkartıldıkları ifade edilmiştir.

115. Eğitim servisi tarafından mayıs ayı içerisinde 4 mahpusun katıldığı İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı Kursunun, 6 mahpusun katıldığı Kur'anı-ı Kerim Okuma Kursunun ve 1 mahpusun katıldığı I. Kademe Okuma Yazma Kursunun gerçekleştirildiği İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerden anlaşılmıştır. Eğitim servisindeki dosyalar içerisinde yapılan

²⁴ Her bir konferansa 301 mahpus katılmıştır.

incelemede Kurumda önceki tarihlerde Hijyen Kursunun, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Kursunun ve Hafızlık Kursunun gerçekleştirildiği görülmüştür.

116. Kur'an-ı Kerim okuma kursuna 8, hafızlık kursuna ise 1 mahpusun devam etmekte olduğu öğrenilmiştir.

117. Kurumda atölye faaliyeti gerçekleştirilmemektedir. Kurum içinde 3 adet boş atölye bulunduğu ve koridorlarda çeşitli atölye faaliyetlerine ilişkin fotoğraflar bulunmasına rağmen aktif olarak hiçbir atölyenin faaliyet göstermediği görülmüştür. İdare tarafından, atölye faaliyetlerinin 2016'da olağanüstü hâl gerekçesiyle kapatıldığı ve sonrasında yeniden açılmadığı bildirilmiştir.

118. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, Kurumdaki kurs ve atölye faaliyeti eksikliğinden şikâyetçi olmuşlardır.

119. Kurumda 1 kapalı ve 2 açık spor salonu bulunmaktadır.

120. Kapalı spor salonunda 2 minyatür kale, 2 pota, 2 masa tenisi ve 1 langırt bulunmaktadır. Salonun zemini parke kaplıdır ve salon 4 güvenlik kamerası ile izlenmektedir.

121. Açık spor alanlarından birinin halı saha olduğu, sahada karşılıklı futbol kalelerinin ve futbol topunun bulunduğu, sahayı yukarıdan bir kameranın izlediği ve saha girişindeki odada spor malzemelerinin muhafaza edildiği görülmüştür.

122. İçerisinde 2 futbol kalesi bulunan diğer açık spor alanının zemini toprak olup zeminin spor faaliyetleri için elverişsiz olduğu görülmüştür. Kurum personeli tarafından sahanın yeni açıldığı ve zemin iyileştirme çalışmalarına başlandığı bilgisi verilmiştir.

123. Toprak saha ve halı saha, sahaların çaprazında bulunan kuleden gözetlenmektedir. Toprak sahanın soyunma odasında 2 tuvalet ve 4 lavabo, halı sahanın soyunma odasında ise 2 tuvalet ve 1 lavabo mevcuttur. Lavabolarda sabun bulunduğu görülmüştür. Görevli personel tarafından, soyunma odalarındaki tuvaletlerin kullanılmadığı yalnızca lavaboların kullanıldığı ifade edilmiştir. Soyunma odalarının yalnızca girişleri kamera ile izlenmektedir.

124. Mahpuslar her sahada haftada 45 dakika olmak üzere ayda 3 defa spor yapma imkânından faydalanmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar bu konuda bir şikâyette bulunmamışlardır.

125. Ziyaret tarihinde Kurum bünyesinde işyurdu olarak faaliyet gösteren kantin ve fotoğraf atölyesi bulunduğu öğrenilmiştir.

126. Kurumda barındırılan mahpuslar, Kurum bünyesinde uygulanan infaz rejimi nedeniyle işyurtlarında çalıştırılmamaktadır.

G. Dış Dünya ile İletişim

127. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlara ayda 1 defa açık görüş ve 1 defa kapalı görüş; diğer mahpuslara ayda 1 defa açık görüş ve 3 defa kapalı görüş olanağı tanındığı İdare ve kendileriyle görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından ifade edilmiştir. Açık ve kapalı görüşlerden her mahpus 1 saat süreyle faydalanabilmektedir.

128. Kurumda 4 açık görüş odası mevcuttur. Her bir oda 10 mahpus kapasiteli olup aynı anda 40 mahpusun açık görüş yapabildiği anlaşılmıştır. Odalarda 10 adet plastik masa ve yeteri kadar plastik sandalye bulunduğu, odaların aydınlık ve havadar olduğu görülmüştür. Her açık görüş odası 1 adet kamera ile izlenmektedir.

129. Ziyaret esnasında açık görüş hakkında faydalanmakta olan mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş; açık görüşte, mahpusların kantinden satın aldığı yiyecek ve içecekleri ziyaretçileriyle beraber tüketebildiği, mahpusların ziyaretçileriyle samimi şekilde vakit geçirebildiği bilgisi edinilmiş, görüş süresinin takibi için duvarda saat bulunduğu görülmüştür. Mahpuslar 1 saatlik görüş süresinin görüş başladıktan sonra işlemeye başladığı bilgisini paylaşmıştır.

130. Kurumda 4 kapalı görüş alanı ve bu alanlarda toplam 30 görüş kabini bulunmaktadır. Görüş kabinlerinde mahpuslar ile ziyaretçilerin arasının kırılmaz cam ile ayrıldığı ve görüşlerin ahize ile gerçekleştirildiği görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede söz konusu ahizelerin çalışır vaziyette olduğu tespit edilmiştir. Kapalı görüş alanlarında ziyaretçiler ve mahpuslar için yeterli sayıda sandalyenin bulunduğu ve görüş kabinlerinin temiz durumda olduğu görülmüştür. Kapalı görüş alanlarında, mevzuata uygun olarak dinleme yapılabileceğine ilişkin uyarı tabelaları bulunmaktadır.

131. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar 15 günde bir diğer mahpuslar ise haftada bir olmak üzere 10 dakika süreyle telefonla görüşme hakkından faydalanmaktadır.

132. Kurumda 13 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. Mahpuslardan hafta içi eğitim öğretime devam eden çocukları bulunanların telefonla görüşme hakkından hafta sonları yararlanabildiği öğrenilmiştir.

133. Kurumda, yurt genelinde “Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) E-Görüş Projesi” kapsamında ceza infaz kurumlarında kurulması planlanan görüntülü görüşme sistemi henüz teşekkül ettirilmemiştir.

134. Kurumda 2 adet eş görüşme odası bulunmaktadır. Eş görüşme odalarında kapının hemen yanında acil durum butonunun bulunduğu, duvarda odanın kullanımına ilişkin talimatın

asılı olduğu görülmüştür. Odalarda 1 adet çift kişilik yatak, 2 adet etajer ve 1 adet gardırop mevcuttur. Her odada ayrıca tuvalet ve banyo alanı bulunmakta olup söz konusu alanda lavabo, hijyen malzemeleri, duş başlığı ve alafranga tuvalet bulunmaktadır. Odalarda 2 adet ambalajlı su bulunmakla birlikte odayı kullanacak mahpusların kantinden yiyecek ve içecek satın alarak odada tüketebildiği belirtilmiştir. Mahpusların odada kullanmak üzere kantinden tek kullanımlık çarşaf temin edebildiği öğrenilmiştir.

135. Görevli personel tarafından eş görüşme odalarının temizliğinin her kullanımın ardından işçi mahpuslar tarafından yapıldığı ifade edilmiş, odaların ziyaret esnasında temiz ve düzenli olduğu görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından eş görüşme odalarının kullanımı için tutulan tutanaklar incelenmiş, odanın son 1 yıl içerisinde 7 defa kullandırıldığı görülmüştür.

136. Kurumdaki televizyonlarda 40 kanal bulunmaktadır. Kanallar arasında müzik kanalının, Arapça, İngilizce ve Kürtçe yayın yapan kanalların, belgesel kanalının, haber kanalının, ücretli spor kanalının, haftalık yemek listesi ile kantin listesinin yayınlandığı, duyuruların yapıldığı ve her akşam 21:00'da film gösteriminin gerçekleştirildiği bir idari kanalın bulunduğu görülmüştür.

137. Kurumda 6 avukat görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından avukat görüşme odalarında yapılan incelemede odalarda kamera olmadığı, odaların konuşanların duyulamayacağı ancak konuşanların görülebileceği şekilde tasarlandığı gözlemlenmiştir. Mahpuslar, avukatları ile avukat görüşme odasında görüştiklerini ve bu konuda herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmadıklarını beyan etmişlerdir.

138. Kurumda 3 adet Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası mevcuttur. SEGBİS odaları iç içe 2 oda şeklinde dizayn edilmiş olup bir oda infaz ve koruma memurlarının kurulumu yaptığı oda diğeri ise mahpusların SEGBİS görüşmesini gerçekleştirdiği oda olarak kullanılmaktadır. Bu 2 oda arasında kırılmaz cam bulunmaktadır. SEGBİS görüşmelerinin gerçekleştirildiği odanın kapısı dâhil tüm yüzeyinin sünger ile kaplandığı görülmüş ve yapılan incelemeler neticesinde odanın ses geçirmediği anlaşılmıştır. Görevli personel, gerekli kurulumun yapılmasının ve bağlantının sağlanmasının ardından odadan çıktıklarını ve mahpusların SEGBİS görüşmesini yalnız gerçekleştirdiğini ifade etmiştir. Bu husus görüşme yapılan mahpuslarca da doğrulanmış ve SEGBİS görüşmelerinde herhangi bir sorun yaşanmadığı belirtilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

139. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere erişimi sağlanmış, mahpuslarla özel görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

140. Engellilerin bulunduğu odalardaki banyoların engelliler açısından erişilebilir hale getirilmesi ve gerekli önlemler alınarak bütün banyolara duş başlığı takılması,²⁵

141. Yumuşak odalardaki tuvaletlerin kullanım sonrası temizlenebilmesi gerekli sıhhi tesisatın yapılması,

142. Yumuşak odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kameraların tuvaletin bulunduğu alanı görmeyecek şekilde konumlandırılması veya görüntünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması gibi önlemlerin alınması,

143. Arama odalarında kıyafet askısı bulundurulması, tek kullanımlık önlüklerin arama odalarında hazır tutulması ve detaylı aramanın mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilmesi,²⁶

144. Ziyaretçi girişinde tek kullanımlık terlik veya galoş bulundurulması ve erkek ziyaretçiler için de arama odası tahsis edilmesi,

145. Kurumda gerçekleştirilen aramaların gece geç saatlere kalmamasına ve arama zamanlarında mahpusların haklarından faydalanmalarına engel olunmaması konusunda özen gösterilmesi,

²⁵ Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 13: “*Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engelleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar.*”

²⁶ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi: “*Detaylı arama, hükümlünün utanma duygusunu ihlal etmeyecek şekilde ve görevli dışında kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirilir. Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir.*”

146. Sağlık biriminde bulunan gözlem odalarındaki tuvalet ve duş alanlarının engelliler açısından erişilebilir hale getirilmesi,

147. Aile hekimi ve dış hekimi muayenelerinde gerekli mahremiyetin sağlanması, görüşme ve muayenelerde infaz ve koruma memurunun hazır bulundurulması uygulamasının sadece tehlike arz eden mahpuslar için önlem olarak uygulanması,²⁷

148. Kütüphaneye farklı yabancı dillerde ve türlerde yeni kitapların kazandırılması,

149. Mahpusların sosyalleşmesi, bilgi ve görgülerinin artırılması amacıyla düzenlenen eğitim-öğretim kursları ile iş ve meslek kurslarının sayılarının artırılması, sohbet ve atölye faaliyetlerinin düzenlenmesi,²⁸
hususları tavsiye edilmektedir.

2. Ankara İl Jandarma Komutanlığına Tavsiye (Sincan Cezaevi Jandarma Sevk ve Koruma Tabur Komutanlığı)

150. Hastane sevk raporu düzenlenmiş mahpusların hastane sevklerinin en kısa sürede gerçekleştirilebilmesi için gerekli çalışmalarının yürütülmesi,²⁹

hususları tavsiye edilmektedir.

²⁷ Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu, para. 313: “Her alıkonan kişi, gizliliğine saygı gösterilen bir ortamda muayene edilmelidir. Polis ya da diğer kolluk görevlileri hiçbir zaman muayene odasında bulunmamalıdır. Bu usulü güvenceden sadece muayeneyi yapan hekim, alıkonanın sağlık personeline karşı ciddi bir güvenlik riski oluşturduğu yönünde ikna edici bir kanıt olduğunu düşünüyorsa vazgeçebilir. Böyle bir durumda, hekimin talebi üzerine, muayene sırasında polis ya da diğer kolluk görevlileri değil, sağlık kurumunun güvenlik personeli hazır bulunmalıdır. Bu durumda da, güvenlik personeli hazır bulunmalıdır. Bu durumda da, güvenlik personeli görüşülen kişinin işitme mesafesinin dışında (yani yalnız görüş mesafesi içinde) olmalıdır.”

²⁸ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6: “Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.”

²⁹ Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 27: “Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir hapislinin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanımına sahip olur.”